Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Josebe Jaio Barrenetxea

Durango, Bizkaia (1927-2019)

Aurkibidea

Biografia

1927an jaio zen San Roke auzoko Etxebarrin. Aita bertakoa zuen eta ama Bernagoitikoa (Amorebieta-Etxano), sei neba-arreba izan ziren. Umetan Ospitaleko eskolara joan zen. Durangoko bonbardaketa ostean Torrelavega alderantz joan ziren. Aita gerrara joan behar izan zen eta handik bueltan kartzelatu egin zuten, 2 urte eta erdiz egon zen Durangoko eta Portugaleteko kartzeletan. Gaztetatik neskame lanetan hasi zen, 15 urterekin-edo. Ondarroako etxe batean egon zen urte betez eta gero urte askoan Negurin; hasiera batean 50 pezeta kobratzen zituen hilean. Baserriko lanetan ibilitakoa da, eta Bilboko Erriberara ere askotan joan da porruak saltzera. San Fausto auzoko Arzesoria etxera ezkondu zen. Etxe hori berez Abadiñoko lurretan dago, baina elizaz Durango da, eta bertakoek durangartzat dute euren burua. Bere koinata Xixili Odriozola Sarriortuzarrekin batera egin zitzaion elkarrizketa.

Zintak

DUR-033

- **Proiektua**: Durangoko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Errazti Igartua, Alberto - Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data**: 2010-05-20
- **Iraupena**: 81 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Goiria Mendiolea, Nerea

Pasarteak

1. Erdaraz ikasi eta egin behar

- **Erref**: DUR-033/007

- **Iraupena**: 0:02:59. **Hasi**: 00:10:25. **Bukatu**: 00:13:24
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Josebe mojen ikastetxera joan zen, bertan ikasi zuen erdaraz. Etxean ez zuten erdaraz egiten. Xixilik gogoan du behin euskaraz jolasten ari zirela erdaraz egin behar zutela esan ziotenekoa. Xixiliren aitak eta osabak ez zekiten erdaraz. Gerora erdaraz berbetan hasi ziren.

2. Gerran ebakuatua; aita kartzelan

- **Erref**: DUR-033/009
- **Iraupena**: 0:04:12. **Hasi**: 00:14:28. **Bukatu**: 00:18:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:
Joseberen etxekoak gerran ebakuatuta joan ziren Torrelavegara. Aita frontean izan zuten eta ama sei seme-alaben kargu egin zen. San Rokeko auzotar askok egin zuten alde, karlistak baino ez ziren gelditu bertan. Karlista ez ziren asko kartzelara sartu zituzten. Durangoko kartzelatik Portugaletera eraman zuten beraien aita. Domeketan joaten ziren aita bisitatzera, aldiko neba-arreba bat.

3. Torrelavegako bizimodua

- **Erref**: DUR-033/010
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:18:40. **Bukatu**: 00:20:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:
Torrelavegan zeudela, ez ziren eskolara joaten. Bertako bizimodua zelakoa zen kontatzen du: basora egurretan, gauetako arrosarioa, familia bat bezala auzokoekin...

4. Jolasten

- **Erref**: DUR-033/011
- **Iraupena**: 0:01:57. **Hasi**: 00:20:20. **Bukatu**: 00:22:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Zetarako jolasten zuten: kaniketan, dendetara, tabaka, pospolo-kaxekin... Auzoko neska-mutilek elkarrekin jolasten zuten.

5. Kartoizko panpinak

- **Erref**: DUR-033/012
- **Iraupena**: 0:02:13. **Hasi**: 00:22:17. **Bukatu**: 00:24:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Xixilik izan zuen lehengo panpina bere lehengusina batek eman zion, 95 zentimo balio zituen. Panpinak kartoizkoak ziren; hala ere, horrekin konformatzen ziren. Beraiek egiten zizkieten arropak. Josebe jatun txarra zenez, amak jan zezan panpina bat oparituko ziola esaten zion.

6. Negurira neskame

- **Erref**: DUR-033/021
- **Iraupena**: 0:03:44. **Hasi**: 00:34:41. **Bukatu**: 00:38:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:
15-16 urterekin lagun batengana joan zen Negurira neskame lanetan aritzeko. Mezara ere joaten zen ezkutuan. Neskame asko zeuden etxe berean. Hiru urtez-edo egon zen bertan. 50 pezetako soldata zuen hilabetean.

7. Baserrian beti dago lana; ganadu-tratua

- **Erref**: DUR-033/022
- **Iraupena**: 0:01:14. **Hasi**: 00:38:25. **Bukatu**: 00:39:39
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Lanbideak » Neskameak
- Lanbideak » Sastreak, jostunak

Laburpena:
Josebe Negurin neskame zegoela etxera bueltatu zen josten ikasteko. Baina etxean lan asko zegoela-eta sekula ez zen joan josten ikastera. Txahalak traturako ere saltzen zituzten, bertako tratularik nortzuk ziren kontatzen du Xixilik.

8. Neskame zeneko anekdota

- **Erref**: DUR-033/023
- **Iraupena**: 0:01:24. **Hasi**: 00:39:39. **Bukatu**: 00:41:03

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:
Neskame zegoela, lagun batekin joaten zen erosketak egitera. Bere lagunak dirua "xixatzen" zuen, lapurtu, eta berari ere hori egiteko esan zion; behin egin zuen, baina hurrengo egunean ezinegonarekin dirua erosketetan gastatu zuen.

9. Garbitasunak

- **Erref**: DUR-033/024
- **Iraupena**: 0:03:30. **Hasi**: 00:41:03. **Bukatu**: 00:44:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala

Laburpena:
Etxeko garbitasunak belaunikatuta egiten zituzten ez zutelako lanbasik, fregonarik, izaten. Josebe neskame lanetan zebilenean, ez zioten diruari begiratzen, etxean, ostera, bai.

10. Ur barik iturrira eta putzura

- **Erref**: DUR-033/025
- **Iraupena**: 0:03:15. **Hasi**: 00:44:33. **Bukatu**: 00:47:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Aldaketak eta arazoak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala

Laburpena:
Arropak eskuz garbitzen ziren. San Faustotik Iturri Zaharrera eta putzu batera joaten ziren arropak garbitzera, etxeko atzeko garbitokia gerora eraiki zuten. Ganaduarentzako ura ere handik ekartzen zuten. Etxean ura jarri zutenean poz handia izan zuten. Etxe aurrean jarri zuten behientzako aska.

11. Txinbo, lixiba eta anila

- **Erref**: DUR-033/026
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:47:48. **Bukatu**: 00:48:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:
"Chimbo" xaboia ibiltzen zuten arropentzako. Arropa zurientzat lixiba eta anila erabiltzen zuten.

12. Txingardun lisagailua

- **Erref**: DUR-033/028
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:48:47. **Bukatu**: 00:50:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Lehenengo izan zuten lisagailua txingarra sartzen zitzaion, egur ikatzarena. Gerora, txapa jarri zenean etxean, bertan berotzeko lisagailua izan zuten, aurrekoa baino txikiagoa. Izarak kirruzkoak izaten ziren.

13. Juanita Bizkarrarekin josten ikasten

- **Erref**: DUR-033/029
- **Iraupena**: 0:02:16. **Hasi**: 00:50:47. **Bukatu**: 00:53:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Sastreak, jostunak

Laburpena:
Juanita Bizkarrarekin ikasi zuen josten "Olleridxa"n. Oso gustura egoten zen bertan, etxean bezala. Sekula ez du etxetik kanporako josi. Denetarik josi izan du beretzat zein nebentzat, baina askotan ez zuen denborarik soloko beharrak egin behar zirelako.

14. Negurin ondo zainduta

- **Erref**: DUR-033/031
- **Iraupena**: 0:03:39. **Hasi**: 00:55:24. **Bukatu**: 00:59:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:
Josebe Negurin zegoela berak josten zituen izarak. Bera beti tratatu zuten oso ondo, sekula ez zuen izan arazorik. Soldata ona ematen zioten. Han irabazitakoa ez zuen etxean entregatu behar.

15. Ez zuen nahi baserrira ezkondu

- **Erref**: DUR-033/033
- **Iraupena**: 0:02:55. **Hasi**: 00:59:10. **Bukatu**: 01:02:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea

Laburpena:
Josebe Negurin neskame zegoela oporretan etxera bueltatzen zen, eta horietako egonaldiren batean ezagutu zuen bere senarra izango zena, Xixiliren neba. Berak ez zuen nahi baserrira ezkondu, baina azkenean baserrira joan zen. Gauzak onak zein gogorrak bizitakoak dira.

16. Ondarroan ikasi zituen neskame lanak

- **Erref**: DUR-033/037
- **Iraupena**: 0:02:26. **Hasi**: 01:09:37. **Bukatu**: 01:12:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:
Negurira joan aurretik Ondarroara joan zen neskame; bertan ikasi zuen inora joateko beharrezkoa zena. Behin handik Mutrikuko jaietara joan nahi izan zutenekoa kontatzen du.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-24

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com